

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 10/2
Telefon št. 72

Upravištvo:

Sodna ulica št. 6
Telefon št. 95

Račun kr. pošt. šek. urada
št. 11.842.

Izaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno ... 240 K
mesečno ... 20
za zased. ozemlje ... 860
za inozemstvo ... 600

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) ... 2 K
mal oglas do 30 mm
stolpca (58 mm) ... 1.

Ljubljana, 14. julija.

Ustava je pravilno sprejeta, pravi zadnji «Avtonomist», in je dobila zakonito moč, ki je ni mogoče izpodbiti. S tem dejstvom je treba računati in sedaj ne kaže drugega, nego začeti energičen boj za revizijo ustave. — Postavlja to zahtev kot kardinalno točko političnega grupiranja, in, pozivajoč vse «avtonomistične» stranke na skupno borbo, pozdravlja že vnaprej SLS kot voditeljico tega boja.

Da ne preostaja strankam, ki so glasovale zoper ustavo nič drugega nego borba za revizijo ustave, to je pač bridka resnica; do take borbe imajo cele pravice, marveč pravzaprav celo moralno dolžnost. Toda za tak boj si je treba napraviti nekoliko temeljitejši in dalekosežnejši načrt, nego da se ojni oznanjevalci zatečejo pod okrilje SLS.

Prvič kaže slovenska politična zgodovina, da je vsaka politična struja ali stranka, ki je sklepala pakte s klerikalno stranko, sama nosila stroške take koalicije. Kajti SLS ni nikdar odjenjala koaliciji na ljubo od svoje osnovne točke, da mora biti vse politično delo osnovano na osnovi klerikalnih načel. To se pravi, na kar niso pristale duhovniške instance, to v koaliciji ni moglo veljati. Ta slogaška politika je bila dejansko vedno klerikalna in napredne struje, ki so se ji v svrhu ljube narodne sloge in edinstva podvrgele, so izgubljale med naprednim občinstvom teren, o čemer pričajo žalostne izgube ob narodni meji.

Klerikalna politika tudi zanesraj ne to drugačna, kvčjemu da bo njena taktika previdnejša in manj ohola. Kako se bodo o tem sporazumeli, napredni avtonomisti — posamezniki, je navsezadnje njihova stvar; kajti da bi «Avtonomistov» vabilo pripeljalo v trajno zvezo s klerikalci kako slovensko stranko, o tem dvomimo kljub vsemu, kar se je zgodilo.

Drugo poglavje pa je, da SLS s svojimi najnovejšimi ali točnejše bodočimi slovenskimi revizionističnimi zavetniki tvori še vedno le malo četo od one tripetinske večine, ki je potrebna, da se izvede revizija ustave. Tudi koalicija z Radičevci in zajedničarji je še vedno premala. Da bi Radič pri bodočih volitvah še napredoval, je težko pričakovati, ker je očitno že zadnjič obrl okrog sebe vse, kar je zanj prihajalo v postev. Potrebna je tedaj tudi zveza s srbskimi strankami. Ker na komuniste v meritornem delu ni mogoče računati, ostanejo zemljoradniki, ki pa kažejo v mnogih svojih enunciacijah in narodnem oziru zelo radikalen obraz, tako da težko da bodo šli na kake separatistične poskuse. Saj n. pr. njihove »kupčine po Voljodini in Sremu« sklepajo resolucije za direktnim združenjem s Srbijo. Tu ne bodo zoreli sadovi za separatizma. — Kako karjiero bo še napravil Protić, je seveda negotovo; da oanj lahko štejejo naši avtonomisti le jo gotove mere, smo brali v avtonomističnem glasilu samem.

Za revizijo ustave je tedaj brezpozojno potrebna koalicija slovenskih hrvatskih in srbskih strank; kljub temu separatizmu je tedaj treba jugoslovanske politike tudi v tem oziru. In kolikor se da predvideti politična razpoloženja, bo treba hkrati, da se vsaka stranka nekoliko moderira v svojih zahtevah, da se ozira tudi na ostale stranke, ali z drugimi besedami, da svojo separatizem omili in ga prilagodi skupnim dejanskim možnostim.

Jugoslovanska resničnost bo napovedj zmagala tudi nad onimi, ki se še ne morejo ali ne marajo živeti vanjo. Simpatije in antipatije se bodo umaknile dejstvom dejanske skupnosti.

Uvozni carinski tarifi

Beograd, 14. julija. (Izv.) Te dni stopijo v veljavo novi carinski tarifi za uvoz blaga, ki so sicer višji kakor dosedanj, vendar pa povprečje ni tako veliko. Količine so zahtevali industrijalni krogi. Povišana je zlasti carina na uvoz železine, lesa in tekstilnih predmetov. Davek na poslovni obrt, ki se je plačeval dosedaj na carinarnicah, je uključen, zato pa vplačevanje državnih zahtevkov ni zmanjšano. Obrtni davek je zmanjšal toliko kakor carina, ker pa je sedaj uključen, se agio za vplačevanje carine dvakratno poveča. Dosedaj se je za 100 D v zlatu plačalo 200 D v srebru, od sedaj naprej pa se bo plačalo za 100 D v zlatu 400 D v srebru.

Politična situacija v Beogradu

Beograd, 14. julija. (Izv.) Zadnja dva tedna je bila politična akcija parlamentarnih skupin vseh strank omejena samo na živahno agitacijo med narodom. Vse stranke so smatrale za potrebno, da pojasnijo svojim volilcem ne samo dosedanje zadržanje, ampak tudi nameravane bodoče politične akcije. Beograd sam je bil v

političnem pogledu popolnoma miren. Zaradi boleznih ministrskega predsednika Pašića in odsotnosti nekaterih ministrov se tudi v vladi sami ni zgodilo nič posebnega. Ministrski predsednik sicer še ni popolnoma okreval, vendar pa je že toliko boljši, da prične jutri redno opravljati svojo dolžnost.

Hrvatski učitelji na razpočju

Zagreb, 14. julija. (Izv.) Danes je bila v Učiteljskem domu predkonferenca članov Saveza hrvatskih učiteljskih društev. Nekateri govorniki so priporočali, naj vsa učiteljska društva na Hrvaškem pristopijo k edinstvenemu jugoslovanskemu učiteljskemu združenju. Separatisti so pa zahtevali, naj se ustanovi Savez ju-

goslovenskih učiteljskih društev. Med obema skupinama je prišlo do burne debate in tudi do spopadov, ki so se na cesti nadaljevali. — Izgleda, da bodo jugoslovanski demokrati učitelji, ki so za edinstveno združenje jugoslovenskih učiteljev, na jutrišnjem glavnem sestanku zmagali.

Iz min. sveta

Beograd, 14. julija. (Izv.) Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo pod predsedstvom ministra za konstitucijo, Trifkovića. Na seji so se reševala tekoča vprašanja. Podpisan je ukaz o obširnem napredovanju šumskih uradnikov; ravno tako tudi ukaz o imenovanju uradnikov v diplomatski službi. Razpravljalo se je tudi o izpolnitvi poslaniških mest, ki so sedaj izpraznjena. V tem pogledu pa še ni bil storjen noben definitivni sklep.

Nato je ministrski svet razpravljaj o rekonstrukciji vlade. Tudi to vprašanje ni bilo definitivno rešeno, ker se ministrski predsednik Pašić še ni odločil, ali naj se rekonstrukcija kabineta izvrši takoj, ali pa šele kasneje. — Kot kandidata za ministra prometa imenujejo ministra za agrarno reformo, Uzunovića; v tem slučaju bi nanjegovo mesto prišel poslanec Vujčić ali pa poštni minister Miletić. Portfelj za prosveto prevzame mogoče Ljuba Davidović, ni pa še gotovo, ali se za to odloči. Ako odkloni listnico, potem prihaja v kombinacijo Kosta Timotijević.

PASIĆ VOJAKOM. RANJENIM PRI ATENTATU.

Beograd, 14. julija. Ministrski predsednik Nikola Pašić je poslal včeraj po šefu kabineta vojakom, ki so bili ranjeni povodom atentata na prestolonaslednika, po 300 dinarjev. Zdravje ranjenecov se polagoma boljša. Šef kabineta gosp. Popović je posetil tudi ranjenega Poisseja, kateremu je izrazil željo ministrskega predsednika, naj čim prej okreva.

PROSLAVA FRANCOŠKEGA NARODNEGA PRAZNIKA V BEOGRADU.

Beograd, 14. julija. (Izv.) Danes se je na francoskem poslanstvu proslavljaj francoski narodni praznik 14. julija (zavzetje Bastilja). Francoska kolonija s francoskim poslanikom Simonom na čelu je posetila grobove padlih francoskih vojakov in položila vence na gomile. Nato je poslanik Simon sprejemal čestitke oblasti, med njimi tudi ministrskega predsednika Pašića imenom vlade, diplomatskega zbora in dr. Zvečer je bil v Grand hotelu banket, katerega so se udeležili ministri, diplomatski zbor in francoska kolonija.

REVIZIJA ZAKONSKIH NAČRTOV.

Beograd, 14. julija. (Izv.) Minister za pravosodje bo te dni revidiral vse zakonske načrte, ki se bodo najkasneje do avgusta predložili zakonskemu odboru.

DOPUST MINISTRA PRIBICEVIĆA.

Beograd, 14. julija. (Izv.) Koncem tega tedna odide minister za prosveto in zastopnik notranjega ministra, Svetozar Pribičević, na 15dnevni dopust v Novi ob hrvatskem Primorju. Spremljal ga bo njegov kabinet šef Kretić.

LETINA PŠENICE V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 14. julija. (Izv.) Po poročilih iz južne Srbije je pšenica letos zelo dobro obrodila. En snop daje približno 10 do 12 kg pšenice. Ravno tako dobra je tudi žetev pšenice v Banatu. Nekoliko slabša je slama, to pa zaradi suše, toda pšenica je izvrstne kakovosti.

NAMERAVAN ATENTAT NA MUNICIJSKO SKLADIŠČE PRI PULJU.

Trst, 14. julija. (Izv.) «Piccolo» poroča iz Pulja: Tukajšnja policija je aretirala dva okoličana, ki sta hotela zažgati gozdič, kjer se nahaja močno municijsko skladišče. Aretiranca izjavljata, da nista vedela, da se nahajajo v gozdiču skladišča, ampak sta samo za šalo podnela ogenj.

PROGLAS ZEMLJORADNIČKE STRANKE.

Beograd, 14. julija. (Izv.) Glavni odbor zemljoradničke stranke je po vzgledu glavnega odbora demokratiške stranke sklenil istotako izdati na svoje volilce proglas, v katerem bo navedel ideje in razloge, zaradi katerih so zemljoradniški poslanci glasovali proti ustavi. Kakor je izvedel vaš poročevalec, je proglas zelo prazen in nikakor primeren za maso naroda.

STANJE NARODNE BANKE SHS.

Beograd, 14. julija. (Izv.) Stanje Narodne banke SHS dne 30. junija 1921: Kovinska podlaga 437.833.813 dinarjev, bankovci v prometu 8.745.943.320 dinarjev.

ZGRADBA VIŠJIH ŠOL V ZAGREBU.

Beograd, 14. junija. (Izv.) Ministrski svet je odobril izreden kredit sedmih milijonov kron za zgradbo višjih šol v Zagrebu.

MEZDNO GIBANJE ZAGREBSKIH TIPOGRAFOV.

Zagreb, 14. julija. (Izv.) Zagrebski tipografi se nahajajo v mezdnem gibanju. Dosedanja pogajanja med delegati tiskarjev in tiskarnarjev niso dovedla do uspeha. Tiskarji zahtevajo, naj se vzamejo za podlago pogajanjem plače iz leta 1914, ki naj se sedanjim razmeram primerno povzraja. Delodajalci se nasprotno pripravljajo zboljšati plače bolje kvalificiranim delavcem individualno in po kvantiteti dela. Pristali so tudi na doklado za ročno delo v znesku 6 K. Včeraj so tiskarji na svojem zborovanju izvolili za nadaljevanje pogajanj nove delegate.

ZAVAROVANJE ŽELEZNISKE PRT-LJAGE.

Beograd, 14. julija. V ministertvu za promet se je vršila konferenca zaradi zavarovanja blaga in priljage na železnice. Razen pristojnih organov ministertva za promet so prisostvovali konferenci zastopniki domačih in češkoslovaških zavarovalnih društev. S pristojne strani se je ob tej priliki izrazila želja, naj bi se čimprej organiziralo zavarovanje na praktičen način, kakor je v drugih naprednih državah, kjer se zavarovanje vrši pri železniskih blagajnah samih potom priznanje. Po razpravi se je dosegel sporazum, da naj zavarovalne družbe izdelajo načrt o osnovanju posebne zavarovalne družbe za blago in priljago po železnicah, ki naj bi stopile v mednarodne zveze s podobnimi družbami.

PREOKRET V KEMALISTIČNI POLITIKI.

London, 14. julija. (Izv.) Po vesteh iz Carigrada se bosta Harrington in Mustafa Kemal paša vendarle sestala, ker je voditelj nacionalistov izpremenil svoje postopanje in zaprosil za sestanek. Sodijo, da je ta preokret pripisati napetosti, ki je nastala med Moskvo in Angoro.

Fašistovski teror obnovljen

KONGRES FAŠISTOV ODKLONIL SPORAZUM S SOCIALISTI. — NOVE BITKE MED FAŠISTI IN KOMUNISTI.

Milan, 14. julija. Tukajšnji kongres fašistov je odklonil splošno premirje s socialisti in le privolil, da se od primera do primera sklenejo krajevni dogovori.

Treviso, 14. julija. (Izv.) Preteklo noč se je zbralo v Trevisu okoli 2000 fašistov iz vseh okoliških mest, ki so takoj napadli sedež klerikalnih organizacij. Razbili so vse urade, tiskarno in uredništvo lista «Piave» in vse popolnoma demolirali.

Nato so napadli sedež republikancev, ki so se pa trdovratno branili z orožjem, puškami, revolverji in bombami. Borba je trajala do šestih zjutraj, ko so fašisti zavzeli republikansko poslopje in ga popolnoma demolirali. Skušali so napasti tudi socialiste, toda socialisti so odbili njih napad. Število ranjenecov je veliko, v mestu vlada velika razburjenost. Vojaštvo in policija sta popolnoma brez moči število ranjenecov je veliko.

Pavia, 14. julija. (Izv.) V Pavii je prišlo do ostrih spopadov med fašisti in socialisti. Fašisti so demolirali delavski dom; v Gamboli je prišlo istotako do spopadov med fašisti in komunisti; v sropadu je bilo več oseb ranjenih, eden delavec je umrl na zadobljenih ranah.

Vsebinska izjave Bonomijeve vlade

NOTRANJA IN ZUNANJA POLITIKA OŠANETA TUDI V STAREM TIRU.

Rim, 14. julija. (Izv.) Na današnji seji nove vlade pod predsedstvom Bonomija je vlada izdelala v glavnih obrisih načrt svoje programatične izjave, ki jo poda v parlamentu in senatu. Vlada izjavo bo jako kratka in se bo dotikala vseh aktualnih vprašanj le splošno ter se ne bo nikjer spuščal v detaje.

V notranji politiki želi nova vlada kar najhitreje pomiriti razburjene duhove in vzpostaviti državno avtoriteto. V zvezi s tem vprašanjem so razna socialna vprašanja, v prvi vrsti vprašanje brezdelnosti, ki zavzema v zadnjem času vse večji obseg in deluje škodljivo že na itak razburjene živce v narodu.

V izjavi se bo tudi povdarjalo, da bo vlada ostro nastopila proti, v zadnjem času razpasli se navadi, da sodeluje vojaštvo — bodisi moštvo ali oficirji — pri političnih prireditvah. Vlada proti rušicem javnega miru ne bo nastopila takoj z vsemi razpoložljivimi sredstvi, ker želi najprej na miren način umiriti deželo, vendar bo pa predložila parlamentu nekaj zakonov.

Nova rusko-poljska vojna nevarnost

Pariz, 14. julija. (Izv.) Poljska vlada je francoski naznanila nov obrambni načrt, h kateremu se je odločila v sled možnosti novega boljševeškega vpada. Načrt predvideva postavitev novega, zelo močnega artillerijskega parka, ki bi ga morala dobaviti Francija. Rumunija naj bi dobila velike zaloge orožja in municije. Francija dovoljuje za te dobave kredite na dolgi rok. Temu nasproti

konskih predlogov o izjemnih merah, s katerimi bi se v bodočnosti onemogočili dogodki, ki so zadnji čas vznemirjali prebivalstvo.

V svoji programni izjavi se dotika vlada tudi teže ekonomske krize, v kateri se nahaja država. Da se odkloni brezdelnost, bo vlada v svojih režiji začela s potrebnimi deli, kot z železniškimi programi, prezidavo pristanišč, da zaposli kar največ delavstva. Vlada bo tudi vztrajala na zahtevi, da se do konca izvede reforma državne uprave v zmislu zakonskega predloga, ki ga je predložila še prejšnja vlada.

Zunanja politika nove vlade se bo gibal v smeri dosedanje politike; glavna naloga vlade bo, vzdrževati kar najboljšo odnošaje z zavezniki in sosedi.

Novim provincam bo vlada posvetila posebno skrb, v prvi vrsti bo razpravljajla vprašanje avtonomij v obsegu obstoječih zakonov, izvedla še v tekočem letu občinske volitve in posvetila pažno gospodarskim razmeram.

PRETEPI MED MONARHISTI IN REPUBLIKANCI NA DUNAJU.

Dunaj, 14. julija. (Izv.) Pri današnji prireditvi v redutnih dvoranah je imel nastopiti tudi Leopold Wölfling, bivši nadvojvoda Leopold Salvator. Ze pred predstavo mu je obljubil zastopniki dunajske aristokracije Pallavicini 140.000 K, ako ne nastopi, kar je pa Wölfling odklonil. Nato je Wölfling nastopil in bral iz svoje knjige «Habsburžani med seboj» par odlomkov, ki jih je občinstvo sprejelo z odobravanjem na znanje. — Po Wölflingovem nastopu je prišlo med monarhisti in republikanci do pretepov, ki so trajali dolgo časa, dokler ni nastopila policija in naredila red.

Občni zbor a.-o. banke

Dunaj, 14. julija. (Izv.) Danes je bil občni zbor Avstro-ogrske banke na Dunaju. Zastopanih je bilo 106 delničarjev. Guverner dr. Spitzmüller je imel nagovor, v katerem je obrazložil, s kakimi težkočami se je imela banka boriti v preteklem poslovnem letu. Dejal je, da so nasledstvene države pritiskale na banko zaradi likvidacije in da pri tem niso kazale one naklonjenosti, ki bi jo lahko pričakovali. V vseh nasledstvenih državah so se ustavile lastne emisijske banke, tako tudi v Rumuniji in Poljski. Madžarska se je že lani popolnoma osamosvojila in je bankovce Avstro-ogrske banke izgostala ter jih s tem prevzela.

Veliko zlo, — je dejal guverner — za državo je, da se se bankovci v prometu tako zelo pomnožijo. Do tega pa je mo-

ralo priti, ker ima država veliko potrebo po denarju in ga je drugače težko dobiti. Na Madžarskem je to veliko bolje, in zaradi tega se vidi, da je tam veliko manj bankovcev v prometu kot v Avstriji. Kljub inflaciji papirja je kupna moč avstrijske krone veliko večja, kakor pa odgovarja množini papirnatega denarja in njegovemu kritju. V zadnjem času se je začela velika akcija pri zvezi narodov za gospodarsko pomoč Avstriji, od katere si mnogo ohetamo.

Borza 14. julija

Zagreb, devize: Berlin šek 206.50 — 207, Italija 721 — 728, London 572, Newyork izplačilo 155 — 155.50, šek 154, Praga 205 — 205.50, Švica 2605, Dunaj 20.40 — 20.45, Pariz 1221 — 1223, Budimpešta 55 — 55.50, valute: dolar 151.50 — 152 avstrijske krone 21.50 — 22.50, rublji 80, češke krone 215, napoleoni 516 — 518, marke 214 — 215, turške zlate lire 530.

Dunaj, devize: Zagreb 494 — 498, Beograd 1976 — 1998, Berlin 1022 — 1023, Budimpešta 267.50 — 270.50, Bukarešta 1095 — 1105, London 2792.50 — 2812.50, Milan 3540 — 3560, Newyork 767 — 771, Pariz 6015 — 6035, Praga 1016.50 — 1022.50, Sofija 665 — 675, Varšava 42 — 44, Zürich 12.700 — 12.750.

Zürich, Berlin 8.05, Newyork 605, London 22.02, Pariz 47.85, Milan 27.90, Praga 7.95, Zagreb 8.90, Budimpešta 2.15, Bukarešta 8.60, Varšava 0.82, Dunaj 0.82, avstrijske krone 0.80.

Omejitev oboroževanja na morju

Kakor smo že poročali, se je obrnil ameriški predsednik Harding privatno do zavezniških vlad v vprašanju, ali ne bi hotele sodelovati na konferenci, ki bi razpravljala o možnosti omejitve oboroževanja na morju. Do sedaj so Hardingovo povabilo prejele iz Londona, Pariza in Rimu. Iz Tokija še ni odgovora. Goto-vo pa je, da japonska vlada predloga ne bo zavrnila, ker je razoroženje tudi v njenem interesu.

Zanimivo je, da je pristala na razgovor tako hitro in brez pomislekov Anglija. Saj je bila do sedaj ravno ona tista, ki ni hotela ničesar slišati o kakšnih konvencijah, ki bi omejevali svobodo njenih pomorskih načrtov in svobodo stalnega ojačevanja njene mornarice. Znan je teza britanske admiralitete, da mora imeti Velika Britanija najmanj tako močno mornarico, kakor katerikoli dve drugi državi skupaj. Seveda je to načelo zrušila že svetovna vojna. Nemška, nekdanj ponosna mornarica, je sicer uničena, in ne pride kot konkurentinja za Anglijo več v poštev. Zato pa sta silno narasli mornarici Združenih držav in Japonske.

V Londonu zboruje konferenca angleških dominijonov, najvišja instanca angleškega svetovnega imperija. Razprave na tem res svetovnem forumu so tajne in javnosti ne izve od njih ničesar. Le iz posameznih znakov se da sklepati, da so se zastopniki kolonij med drugim izrazili proti obnovitvi angleško-japonske zveze, ako se tej zvezi ne pridruži tudi Amerika. Nadalje so se kolonije uprle ogromnim zahtevam angleške mornariške uprave in zahtevale sporazum z Ameriko, ki bi naravno znatno razbremenil angleške finance, ako bi postavil mogočni mornarici obeh držav enotno službo.

Temu pač je v prvi vrsti pripisovati, da je Lloyd George kot prvi objavil udeležbo na washingtonski konferenci. Poleg oficijelnih pogajanj med zastopniki zavezniških velesil, se bodo vršila takrat brezdvomno tudi zaupna pogajanja med ameriškim in angleškimi državljani, ki bodo stremela za tem, da uresničijo v zadnjem času tako živahno propagirano idejo anglosaske plemenske federacije. V tem slučaju bo seveda Anglija lahko in rade volje pristala na omejitev nadaljnjega oboroževanja na morju. Združeni mornarici Anglije in Amerike lahko obvladate danes ves svet. Ako prevzame Amerika službo v Tihem oceanu, bo Anglija v stanju, da drži v šahu vsa ostala morja.

Vprašanje, ali pride do obveznih pogodb o omejitvi nadaljnjega oboroževanja na morju, je zato odvisno edino od Japonske. Ta ima danes glavnega nasprotnika v Ameriki, ki jo ovira ne le v politični, ampak še bolj v gospodarski ekspanziji. Ako pride med njo in Ameriko do sporazuma vseh teh številnih spornih vprašanj, bo pač pristala tudi Japonska na razoroženje. Ako ne pride do sporazuma, bo morala Anglija izbirati med Japonsko in Ameriko. Danes ni več dvoma, da se bo določila za zadnjo in v tem slučaju je partija za Japonsko izgubljena. Sama ne bo mogla vzdržati tekmovanja z anglosaskim svetom.

Oči vsega sveta bodo zato obrnjene v Washington, kjer se bodo kovalle nove smernece za razvoj svetovne politike v prihodnjih desetletjih.

SLOŽNO DELO SPASI NAROD, ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU ZA JUGOSLOVENSKO MATICO!

Knjiga za počitnice

S počitnicami nastane tudi na književnem trgu mrtva sezona. Vse beži iz mest v prirodo, na gore, k morju in komaj da se nam ljubi prečitati vsak dan kak časopis. Za zabavno čtivo si izberemo navadno kaj lahkega in posebno po letovističih so v tem času priljubljeni nemški ilustrirani romani, ki se jih vključ vsemu jugoslovanstvu — pa naj je avtonomistične ali centralistične sorte — še nismo mogli odrediti.

Za one, ki bi nam to napako očitali, imamo pripravljene razne izgovore: češ da so nemške knjige poceni in da pri nas itak nič primerne ne izide. Izgovor ostane izgovor — resnica pa je ta, da domače stvari prenašo poznano in da pogosto najlepše naše knjige gredo neopaženo mimo nas. (O jugoslovenskem književnem trgu in o tem, kako in koliko se čitajo hrvaške in srbske knjige pri nas in slovenske tam pri naših bratih — rajše molčim.)

Hotel sem spregovoriti o knjigi, ki bi jo priporočal vsem, ki se hočejo v teh vročih dneh dobro zabavati, bodisi da so obsojeni na prebivanje v mestu, ali pa da so toliko srečni in žive kje na letovišču. To so spisi dr. H. Dolence, ki so pravkar izšli v knjižnici »Prosveti in zabavi«, ki jo izdaja »Zveza kulturnih društev«. (Založila Tiskovna vadruga v Ljubljani.)

Starejši čitatelji se bodo še spominjali njegovih povesti o cerkniškem je-

Bolgarija in Jugoslavija

Glasilo češkoslovaških narodnih socialistov »Česke Slovo« prinaša pod gornjim naslovom članek, v katerem izvaja sledeče:

«V zadnjem času se govori mnogo in velikokrat o jugoslovansko-bolgarskem zblizanju in o jugoslovanski federaciji, pri tem pa se ne pomisli, da je v današnjih razmerah tako zblizanje precej težko, a federacija popolnoma izključena. Stambolijski je sicer nedavno izjavil, da je za jugoslovansko konfederacijo in da vprašanje nastajanja tukaj ne prihaja v poštev. Toda Stambolijski se ni bolgarska zemljoradniška stranka, a ta stranka tudi danes še ne predstavlja vsega bolgarskega naroda.

Tudi na jugoslovanski strani se večkrat govori o ti konfederaciji. Resnejši politiki odrekajo ti ideji vsako realno podlago, ker vedo, da je za sedaj ta ideja neizvedljiva. Za takojšnjo federacijo z Bolgarijo se zavzemajo samo oni krogi, kateri igrajo v jugoslovanskem javnem življenju danes vlogo opozicije. Klerikalci, zajedničarji in Radičevci po Zagrebu in Ljubljani se zavzemajo za jugoslovansko konfederacijo; torej stranke, katere se še danes ne morejo uživet v nove razmere, ki še vedno poveličujejo nekdanje avstrijske dni. Za to konfederacijo se zavzemajo več ali manj vsi jugoslovanski destruktivni elementi iz enega edinega razloga, ker mislijo, da bi v taki jugoslovanski konfederaciji ostali Srbi v manjšini nasproti združenim Bolgarom, Hrvatoma in Slovencem. Samo ta in edino ta namen imajo ljubljanski in zagrebški članki o jugoslovanski konfederaciji, a ta ton se opaža v zadnjem času tudi v bolgarskem časopisu, ki že naravnost priznava, da bo mogoče Srbe, ki jih Bolgari niso mogli uničiti s pomočjo Avstrije in Nemčije, uničiti s pomočjo Hrvatov in Slovencev.

Zato je govoriti danes o jugoslovanski federaciji veliko pregodaj, dokler ne pride do popolnega sporazuma med Srbi in Bolgari. Samo na podlagi tega sporazuma je mogoče kakršnokoli zblizanje v političnem oziru.

Tako piše češkoslovaški list. Značilno je, da je »Česke Slovo« tako točno pogodilo namere federalistov, ki zastopajo idejo jugoslovansko-bolgarskega zblizanja. Simpatičen odziv, ki ga je našlo to jugoslovansko novinstvo v Bolgariji, pa je jasen dokaz, da Bolgarija ne misli resno na kako zblizanje, ampak da išče valno in povsod samo prilike, da se maščuje nad Srbi.

Taka bolgarska politika pa ne vodi do zblizanja, ampak do vedno večjih nasprotstev, katerih posledice bo obžalovala Bolgarija sama kot obžaluje danes posledice svoje protisrbske politike iz let 1913. in 1915.

Politika naših poslancev v Rimu

Goriški državni poslanec g. Virgilij Šček nam je poslal pismo, ki ga v naslednjem lojalno priobčujemo:

Slavno uredništvo!

Prav po naključju sem dobil v roke neko številko dnevnika »Slovenski Narod«, v katerem me omenjajo nekajkrat. Dobrohotnosti v kritiki ni mogoče tirjati, pač pa objektivnost. In te v članku ne opažam. Pravi namreč člankar: »Zelimo si enotnosti v delovanju jugoslovanskega zastopstva v Rimu, ne pa dveh struj. Ako na primer trije jugoslovanski poslanci izrečejo vladni nezauipnico, jo lahko izreče tudi četrti.« S tem cika brčkone name. Tržaški »Piccolo« je namreč prinesel brezjavno poročilo iz Rima, da so Wilfan, Podgornik ter Lavrenčič gla-

zeli — pa tudi mlajši se morebiti spominjajo njegovih spisov v »Ljublj. Zvonu« — »O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh« in »Črtice o burji.« Lovci in vsi tisti, ki so imeli opravka v gozdu, so dobili s tem knjigo, ki jo bodo uživali z rajskim veseljem. Njim pa se bodo pridružili vsi tisti, ki jim je še neznano gozdno kraljestvo. Mislim, da nimamo nič enakega v našem slovu, pa tudi drugod bi težko kaj podobnega našli — in če bi našli, bi to ne bilo tako naše. Dr. H. Dolence je poznal našo Notranjsko, kakor nihče drugi, pa ne le poznal, on je znal to, kar je videl in doživel tudi popisati. In to v jeziku, ki ga je radost poslušati. Iz njegovih popisov izve čitatelj toliko novega in zanimivega, da se čudi samemu sebi, češ: saj je vse to tako blizu, pa ničesar o tem ne vem.

Cerkniško jezero vendar ni tako daleč od nas in vendar se ti zdi, da ga poznáš šele tedaj, ko prečítaš Dolenceve povesti o njem. Tu imaš popisane prebivalce, stare lovce in ribiče, z njimi veslaš po jezeru, loviš ribe in raje in se seznanjaš z živalskim svetom, ki prebiva na tem čudnem jezeru, poleg tega se zabavaš tako po domače, da se ti zdi, da bi hotel vsaj enkrat v življenju doživeti take lovske dogodke. »Lovčevi zapiski« Turgenjeva so sicer nekaj drugega kakor te povesti, a v popisu prirode in lovskega življenja ima Dolence z njimi mnogo skupnega. In potem one povesti »O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh«. Tu te po-

sovali proči vladni Šček pa je bil odsojen. To izmišljotino so posneli mnogi časniki, med njimi tudi tržaška »Edinost«, ki na žalost nima stalnega dopisnika v Rimu in se mora zanašati na laške vesti. Resnica pa je sledeča. Socialistični poslanec Turati je stavil v zborni predlog, ki naj bi izrazil vladi nezauipnico. Mi 4 Slovenci smo sedeli v klopi in se pogovarjali o glasovanju. Jaz sem bil za predlog, torej proti vladi, dr. Wilfan pa je — iz posebnih vzrokov — predložil abstinenco. To »posvetovajne« je trajalo par minut in slednjič je prodrl moj predlog in smo vsi 4 kompaktno glasovali proti vladi.

Glede na enotnost pa tole. Slovenska delegacija je povsem enotna. Vsi štirje smo sestavili prve tri izjave. Dr. Wilfan je podal izjavo, ki so važne listine v zgodovini našega naroda, v imenu vseh štirih poslancev, torej tudi v mojem imenu. V tem ni razlike. Glasovali smo v vseh vprašanjih vedno kompaktno. V tem tudi ni nobene di-

Po svetu

— Upor v Albaniji. Iz Pariza poročajo, da so se v južni Albaniji uprli Miriditi, ki zahtevajo popolno samoupravo. Albanska vlada je zbrala močne orožniške oddelke, da gibanje vduše.

— Napad italijanskih komunistov na angleško rodbino. Kakor smo že včeraj poročali, so streljali pri Viterbu komunisti na avtomobil neke angleške rodbine. Sklepal si, da so fašisti v njem. Vsele strelce je bila ranjena lady Lucille Becket, sorodnica grofa Otona Czernina. En sin, Jaromir, je bil ubit, drugemu sinu, Pavlu, so morali odrezati nogo, tretji, Edmund, in šofer sta bila le lahko ranjena.

— Podpora brezposelnih v Italiji. Iz Rima poročajo: Ministrski svet se je bavil s podporami za brezposelne, ki naj se zvišajo za 25 milijonov lir. Razen tega naj bi se z državnimi gradbami in s pomnožitvijo naročil ladjedelnicam omejila brezposelnost.

— Obtožba proti bivšemu bolgarskemu ministrskemu predsedniku. Po vestih iz Sofije, je izročena v tisk obtožba proti kabinetu Radoslavova. Obsegala bo okoli 800 strani. Da izvede to stvar, se sestane višji državni svet okoli 10. avgusta.

— Berchtold v Münchenu. Češke listi poročajo o nenadnem prihodu bivšega zunanjega ministra avstrijskega grofa Berchtolda iz Švice v München, kjer se je sestal z raznimi monarhističnimi agitatorji. Udeležil se je tudi tajnega sestanka, kjer so bili zastopani najbližji prijatelji Wittelsbachov in Habsburžanov. Na tem sestanku se je govorilo tudi o donavski konfederaciji.

— Neresnične vesti o atentatu na Pilsudskega. Tiskovno-politični osek poljskega ministrskega predsednika označuje kot popolnoma neresnične vesti inozemskih listov, da je bil na državnega predsednika Pilsudskega bajno izvršen atentat.

— Neuspeh boljševizma na zapadu. Na moskovskem kongresu III. internacionalne je ugotovil Ljening, da je boljševizem doživel na zapadu poraz, ki je imel najtežje posledice za razvoj komunistične misli. V državah, kjer se je splošno mislilo, da bo komunizem dobil takoj pripono, se je pokazalo, da ideja ni šla tako v maso, kakor se je splošno pričakovalo. Zato je potrebno izvesti reorganizacijo komunizma na zapadu in v prvi vrsti odstraniti današnje voditelje v posrednih državah, ki so se pokazali kot nesposobne in nedoraste, to deloma radi nerazumevanja ali pa popolnoma napačnega razumevanja komunizma, deloma pa tudi vsled egoističnega koristolovstva

pelje pisatelj s seboj v one velike gozde pod naš Snežnik, seznanjati te s polharji, gobarji in drugimi »lovci«, ki so se srečali z medvedom, jelenom, volkom in drugimi gozdnimi prebivalci.

Vse to se čita s takim užitkom, da ne odložiš knjige, dokler je nisi prečital do konca in če srečaš na to prijatelja, se ti zdi, da bi moral z njim govoriti o tem. Bogastvo našega gozda in veliko kraljestvo prirode se ti je odprlo v vsaj svoji krasoti. In vse to je naše, naše — tam, kjer preti sedaj sovražnik uničiti to čarobno življenje polno krasote naše domovine.

In nazadnje »Črtice o burji«. Kako skromen naslov! Pa začni čitati. Kraška burja in njeni dogodki so tu poplani živo in zanimivo, da se čuti ne-hote med samimi našimi Kraševci, ki so zdaj žalibog onstran meje, pa so tako naši, kakor jih je popisal Dolence v svoji »burji«.

Vse to je treba čitati. Vsem, ki gredo na počitnice, ali po posedate kje po mestnih sencah, priporočam to knjigo. Objel vas bo prijeten gozdni hlad, pisatelj vas bo prijeto kramljalje vodil s seboj skozi jezerske, gozdne in kraške skrivnosti — in vi se bodedo zabavali, poslušali in se čudili, da vam je bilo tako tuje kraljestvo naših domačih lovskih krajev in življenja naših jezerskih, gozdnih in kraških prebivalcev.

Prepričajte se in spoznali boste, da je res,

ferenciacije. Pač pa je res, da se je dr. Wilfan zdelo primernejše, nastopiti z vso oostrostjo, dočim sem dal jaz vsebinsko skrajno mirno obliko. Iz tega so laški listi kovali »diferenciacije«, iščejo diferenc, ki jih ni, oziroma se goje le v njih domišljiji. Lah pa, kakor znano, da več na obliko nego na vsebino. Nemo dr. Walter je svoje izjave tudi v bombaž ovil in ga prav vsled tega stavljajo v nasprotje z Wilfanom. Dasi je bil moj govor omiljen, vendar je res, da vsebuje očitke, kakršnih menda ni dr. Wilfanov; saj imenujem ravnanje oblastev »kanibalsko« in obljubljam sem zborni, da ji podam v pretres pravočasno ves obtožilni material neznanstvega trpljenja našega ljudstva. Torej ne iščimo diferenc! Gre le za obliko, v kateri se kaj pove. De gustibus autem non est disputandum. Rim. 4. julija 1921.

Virgilij Šček,
drž. poslanec.

Politične beležke

— »Upravni škandal«. Pod tem naslovom kriči »Slovenec«, ker je poverjenik Ribnikar imenovan za načelnika in bo v bodoče kot uradnik vodil oddelke za socialno politiko v Ljubljani. Ako bi bili klerikalci kolikšjak objektivni, bi morali imenovanje gosp. Ribnikarja na to mesto iz stvarnih razlogov le pozdravljati. Gospod Ribnikar je prav izborno kvalificiran uradnik z dolgoletno prakso v javni službi. V uradu je bil v najtežjih časih vedno absolutno pravičen in napram vsaki korupciji brezobziren. Ne glede na njegovo prejšnje delovanje na socialnem polju, mora vsakdo priznati, da je g. Ribnikar kot poverjenik za socialno skrbstvo vodil ta resort s posebno spretnostjo ter v zadnjem pol letu dosegel na tem polju prav lepe uspehe. Ako se njegova energija in sposobnost ohrani socialni politiki vsaj nekaj let, bo to le na korist vseh prizadetih. »Slovenec« bi očitno rad videl kot načelnika socialne politike kakega okostnega birokrata, ki bi imel vse sposobnosti, da čim preje uniči mlado cvetko socialnega skrbstva, ki potrebuje posebnega negovanja, ljubezni, organizacije in ustvarjanja. Klerikalci dobro vedo, da starih strokovnih uradnikov na socialnem polju Jugoslovani sploh nimamo in da si moramo žele ustvarjati strokovni naraščaj. Zato ni prav nič čudnega, če je upr. šef invalidnega oddelka v ministrstvu za socialno politiko tako mlad mož, kot je načelnik dr. Jež. Mnogo mlajši načelnik kot Ribnikar je bil tudi dr. Milan Jaklič, a nihče mu ni odrekal pravice do tega položaja. »Slovenec« operira tudi s »koristnostvost«. Načelnik Jaklič je že zapustil, dr. Jež pa menda baš sedaj zapuška »koristo«, h kateremu seda gosp. Ribnikar. V ilustracijo koristarstva naj služi le navedba, da je n. pr. ljubljanski poverjenik za socialno skrb imel za 14 ali 15 kron večjo mesečno plačo kot pa uradni sluga poverjenika. Večje plače gosp. Ribnikar tudi kot načelnik ne bo imel in bi za odgovorno in z brezprimerno velikim številom neprijetnosti zvezano delo v privatni službi gotovo mnogo več zaslužil, kakor pa kot poverjenik ali načelnik socialne politike.

— Klerikalne interelacije. Iz Beograda javljajo: V imenu slovenskih klerikalcev je vložil klerikalni poslanec Martin Kranjc interpelacijo na ministra zunanjih zadev, v kateri protestira proti imenovanju dr. Vošnjaka za našega poslanika v Pragi. Interpelacija je pisana v takem tonu in s takimi izrazi, da ne odgovarja načinu in obliki interpelacij. Minister zunanjih zadev Pašić je zato tudi odklonil odgovor na Kranjevo interpelacijo, ker ne ustreza parlamentarnim predpisom in je zato vsak odgovor na njo nemogoč.

— Nezaupnica volilcev poslancu Ivančiču. Iz Sarajeva poročajo, da je velika radikalna skupščina v Tuzli soglasno izrekla nezauipnico poslancu dr. Momčilu Ivančiču, ki je bil izvoljen v tuzlanskem okraju, in ga pozvala, da naj se takoj odpove mandatu, ker je izgubil s svojim političnim postopanjem zaupanje svojih volilcev.

— Preiskava proti dr. Drinkoviću. Iz Osjeka poročajo, da je prispel tjakaj dr. Urbika, kr. sodni pristav sodnega stola v Zagrebu, da izvrši preiskavo proti poslancu dr. Drinkoviću, katerega obtožuje državno pravičnost zaradi pobune in kalenja javnega miru, na zadnjem zaupnem sestanku Hrvatske zajednice v Osjeku.

— Protič in Trumbić na potovanju. Iz Zagreba poročajo: Stojan Protič je dopotoval v Zagreb, kjer je stopil takoj v dotiko z zajedničarskimi politiki. Od tod odide v Slovenijo, kjer bo konteriral s slovenskimi klerikalci glede obnovitve nekdanje parlamentarne zajednice, ki bi sestojala iz zajedničarjev, Radičevcev in klerikalcev. Ko bo Protič sondaal teren, pride takoj dr. Trumbić, ki izvede organizacijo zajednice, ki ji bo prva naloga, zrušiti sedanjo vladu, a najvažnejša točka v programu revizija ustave. V zajednico bi stopilo tudi nekaj ožjih političnih prijateljev Stojana Protiča iz radikalne stranke in po možnosti zemljoradniki. — Odprto pa ostane vprašanje, ali bo Protič v stanju iz tako heterogenih ele-

mentov sestaviti skupino, ki bo zmogla na pozitivno politiko.

— Krajevna imena v Juljski Benečiji. Pod predsedstvom senatorja Salata se je sestala dne 12. julija v Rimu komisija, ki naj končnoveljavno uredi vprašanje krajevnih imen v novih pokrajinah. Namen komisije je seveda izvesti popolno italijanizacijo imen in dvoma, da bo to izvršeno z vso brezobzirnostjo proti našemu jeziku. Komisija ima svoje delo končati tekem treh mesecev.

— Italijanski minister za nove pokrajine Raineri, je obiskal 11. julija Gorico, Tržič in druge kraje Goriške. V pogovorih, ki jih je imel z goriškim županom Bombičem in komisarjem Pettorinijem, je obljubil, da bo država s podvojeno silo nadaljevala s delom za vpovstavev od vojne prizadetih pokrajin. Povdarjal je končno tudi, da se mora z vsemi enakost postopati. Da bi že nehali z besedami in pričeli z dejanji.

Sport in turistika

PLAVALNA TEKMA NA LJUBLJANICI DNE 31. JULIA T. L.

»Ljubljanski sportni klub« priredi v nedeljo dne 31. julija ob 15. uri ob svoji čolnarni na Ljubljanski plavalno tekmo. Tekmovati morejo člani vseh sportnih in telovadnih društev v Sloveniji, le za juniorje pod 18. leti ni obvezno, da so člani kakega takega društva. Prijave sprejema g. Riko Debelak, uradnik Jadranske banke v Ljubljani do dne 29. julija popoldne. Prijavnina za osebo in točko znaša deset kron in se mora plačati ob prijavi. Tekma se vrši po pravilih mednarodne plavalne zveze.

Program obsega te-le točke:

I. Plavanje

50 m za dečke pod 15 leti, prosti stil;
50 m za juniorje (ki še niso dobili nobene cene), prosti stil;
50 m za dame, prosti stil;
300 m za dame, prsni stil;
50 m za gospode, prosti stil;
100 m za gospode, prosti stil;
100 m za gospode, vzrak;
100 m za gospode, stransko plavanje;
1000 m za gospode, prosti stil;
stafetno plavanje, 4 × 50 m.

II. Skoki

A) Za tekmovalce do 18 let: 1.) na glavo naprej z zaletom; 2.) salto naprej z zaletom; 3.) poljuben skok;

b) za tekmovalce nad 18 let: 1.) naprej na glavo z zaletom; 2.) salto nazaj z mesta; 3.) Auerbachov skok na glavo z zaletom; 4.) poljuben skok.

Kot zaključek tekme se namerava prirediti igra »Waterpolo« (boj z žogo v vodi, podoben rokometni igri), kar bo privlačna novost za Ljubljano.

Za vsako točko so razpisane tri častne diplome. Vabimo vsa sportna in telovadna društva Slovenije, da prijavijo k tekmi svoje plavalce.

Veliko plavalno tekmo priredi dne 14. avgusta za vse klube Jugoslavije sportni klub »Ilirija« v Ljubljani. Spored obsega plavanje gospodov in dam ter skoke

Originalna dirka se je vršila nedavno v Ameriki med mestoma Jacksonville in Fernandine. Iz prvega mesta sta istočasno odpeljala moderna ameriška lokomotiva in prvovrsten avtomobil, ki sta tekmovala, kdo bo prispel prvi na cilj. Zmagal je avtomobil, ki je prispel v Fernandine četrte ure pred lokomotivo.

Kolesarsko dirko Ljubljana-Novo mesto priredi klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani, v nedeljo dne 24. t. m. Istočasno priredi novomeški pripravljalni odbor kolesarskega kluba dirko ter zagrebški klub »Sokol« klubovo prvenstveno dirko v Novo mesto, tako da bodo združene tri kolesarske dirke, vse s ciljem Novo mesto. Ljubljanska dirka bo imela skupino za novince, na kar prav posebno opozarjamo one, ki žele še letos začeti s kolesarskim sportom. Prijave je vpsolati Fr. Ogrin, Gospodstvska cesta 14 do dne 21. t. m.

Sparta: Svoboda Igrata v soboto dne 16. julija prijateljsko nogometno tekmo ob pol 19. uri na prostoru Ilirije. V tej tekmi si bosta stala v letošnji sezoni obadva kluba prvič nasproti. Sparta, katera utede postati vsled njene lepe in smiselne igre, edini reelni rival naši Iliriji v Ljubljani, bo sigurno kar najnevarnejši nasprotnik prvotrazadni ljubljanski Svobodi. Tekma bo deloma že tudi odločilna za jesensko prvenstvo.

Naše šole

* Zrelostni izpiti. Na I. državni gimnaziji v Ljubljani so bili v drugem oddelku včeraj končani zrelostni izpiti. K maturi se je prijavilo 80 kandidatov in 6 kandidatinj, med temi 2 privatistki. Z odliko je prestalo zrelostni izpit 5 kandidatov, soglasno 19, v večino glasov 11. En kandidat je pred izpitom odstopil.

* Gospodinjski tečaj, ki ga je otvorilo Kolo jugoslovanskih sester dne 1. julija v Celju, bo trajal do 9. septembra. Udeležuje se ga precej deklet z velikim zanimanjem.

* Kraljevi namestnik gosp. Ivan Hriber, bivši naš poslanik v Pragi, je prišel včeraj popoldne iz Beograda v Ljubljano. Skupaj z njim se je vrnil iz Beograda tudi dosedanj predsednik deželne vlade gosp. dr. Baltić.

* Vodstvo oddelka za socialno politiko v Ljubljani je še nadalje poverjeno gosp. Adolfu Ribnikarju, ki je imenovan za načelnika oddelka v činovnem razredu poverjenika.

* Ministri na počitnicah. Včeraj je prišel v Zagreb minister notranjih zadev gosp. Milorad Drašković, ki potuje na letovišče v Delnice. Istega dne je prišel v Zagreb tudi ministrski predsednik na razpoloženi gosp. Stojan Protić, ki ostane nekaj dni v hrvaški metropoli, potem pa se poda v Rogaško Slatino.

* Državni prazniki. Službeno se obhajajo: Povodom raznih vprašanj glede praznovanja državnih praznikov se razglasa, da je ministrstvo ver odredilo naslednje državne praznike: Vidovdan 28. junija kot dan spomina na vse boritelje, ki so dali življenje za vero in domovino; Petrovdan dne 12. junija; dan 1. decembra, ko se je proglasilo ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev; dan 17. decembra kot rojstni dan regenta Aleksandra. Ob teh dneh morajo biti vse prodajalne zaprte in mora počivati vsako delo.

* Pogreb novinarja Radivoja Veselovića. Včeraj popoldne je bil položen v Ljubljani k zadnjemu počitku srbski novinar, urednik beogradskega »Pokreta«, Radivoj Veselović, ki je, iskajoč leka v Sloveniji, umrl v Ljubljani v ovetu svoje mladosti, star komaj 26 let. Na njegovi zadnji poti so ga poleg užaloščene vdove, go. Evice, spremljali ljubljanski njegovi stanovski tovariši in pa oddelke vojaštva, ki je izkazal zadnjo čast novinarju - legionarju, ki se je boril za svoje ideale na dobrih solunski fronti. Navzočih je bilo tudi par dobrovoljcev. Pogreb se je vršil po pravoslavni obredni in je opravil cerkevna opravila protijerej gosp. Dimitrij Janković. Krsto so prenesli v mrtvaški voz štirje oficirji, ob vozu pa je korakala častna straža, obstoječa iz šest narednikov. Ob grobu se je poslovil od pokojnika imenom ljubljanske sekcije Udruženja jugoslovanskih novinarjev, predsednik gosp. Smolej. Vojaški oddelki je oddal zadnji pozdravni salut junaku novinarju-legionarju. Pogreb je priredila ljubljanska sekcija jugoslov. novinarjev, ki je položila na krsto pokojnika tudi venec. Počivalj mirno v bratski slovenski zemlji.

* Akademski kolegij. Na sinočnji natestveni seji »Akademskega kolegija« je bilo sklenjeno, da se poslopje (prejšnji hotel Triglav) temeljito očisti, prepleska okna, vrata ter na novo preslikajo sobe. V drugem in tretjem nadstropju dobi kolegij parkete, tudi se v njem zgradi pršna in banjska kopel za akademike ter pralnice. Tudi sicer se bo vrt in stavba »Akademskega kolegija« temeljito preuredila tako, da dobe akademiki v jeseni kakor nov svoj dom. Vse poplave in razširjave »Akademskega kolegija« so proračunjene na 700.000 K.

* Iz ruskega ujetništva se je vrnil pianist Anton Ravnik, ki je bil pred vojno na praškem konservatoriju in je tudi v Rusiji deloval na glasbenem polju. V ujetništvo je prišel leta 1915.

* Da ne bo nesporazumljenja. K našemu včerajšnjemu članku o napadnem poročanju v zadevi potrditve ljubljanskega župana, moramo rešiti na ljubo ugotoviti, da v tem slučaju ljubljanskega dopisnega urada kot takega ne zadene nobena krivda. On je ravnal v dobri veri in pravilno, ko je izdal vest, katero je prejel od uradnega Novinskega urada v Zagrebu. Naša kritika se tudi ni nanašala na dopisni urad v Ljubljani kot samostojno institucijo, ampak je obsodila v splošnem škandalozno poročanje uradne dopisne službe v Jugoslaviji sploh. Glavna krivda tem zadene Beograd, kjer je poročevalska služba organizirana tako pod kritiko, da je zagrebški Novinski ured prišiljen vzdrževati v prestolici svojega privatnega poročevalca, ako hoče dobiti kakšne vesti. Nepravilno seveda je, da potem teh svojih vesti ne označi kot privatne, ampak je izdaja pod svojo uradno firmo. Skrajni čas je že, da se te neznosne razmere odpravijo. Kakor poročajo, bodo poročevalsko službo uredili enotno. Upamo, da bodo potem vendar enkrat prenehali tudi ti večni nedostatk.

* Vitezu Kalteneggerju v odgovor. Na Kalteneggerjevo poslano in odgovor »Slovenec« nam piše slovenski učitelj, ki je trpel pod šusteršič-Kalteneggerjevim režimom: Na »Poslano« nepozabnega dvor svet. esk. vit. Kalteneggerja v števil. 154 »Slovenec« pripomnim to-le: Nekdaj premogočni referent Kaltenegger se dela kot da je vselej služil zakonom. Ti zakoni so bili zanj gotovo posebej izumljeni v njegovi vsemočnosti. Zato mi hočem vzbuditi v spomin to-le dogodilo: Bilo je sredi februarja leta 1906. Takrat sem ga prepoznavno prosil, naj bi ostal še nadalje v službi (enozadrednica pri Sv. Gregorju, okraj Kočevje, kjer sem bil 7 in pol leta), ker sem bil na lastno prošnjo premeščen na rudniško šolo v Idrijo, a med tem mi je kazalo, da dobim vodstvo v Dol. Logatcu. Z vžgalico »Sudmarke« si je prižgal cigareto in me vprašal: »Wollen sie nicht nach Idria gehen?« Odgovoril sem mu, da ne morem iti zaradi ope-

hude zime, dolga pot, z dvema malima otrokoma, potrošil bi preveč. Nato me odlovi ob kratkem: »Dann leben sie auf der Strasse!« Odšel sem, moral sem iti v Idrijo, a po osmih dneh sem dobil vodstvo v Dol. Logatcu, kamor sem se preselil koncem julija iz Idrije. Ali se ne kaže v tem »oskoldovanje marsikaterega rezeža?« Danes se potaplja ta nekdanji vsemočnož v spoštovanju do jugoslovanske države, prej pa bi nas Slovence najraje v Illici vode vtopil. Velečični z odličnim spoštovanjem sedaj prevzeti dvorni svetnik naj pohlevno nadalje obdeluje svoje vinograde na naših tleh, a s pranje po časopisih naj neha, ker slovenski učitelj dobro ve, kako je hodil vitez Kaltenegger okrog kot rjoveč lev in je izkal, koga bo požrl.

* Kako ustvarjajo klerikalci svoje avtonomistične resolucije, kaže tudi slučaj v občini Velika Nedelja, kjer je bilo pri zadnjih volitvah izvoljenih 9 naprednjakov in 7 klerikalcev. Župan je zaveden pristajač SKS. Klerikalci so vedeli, da novi občinski odbor ne bo nikdar sprejel avtonomistične resolucije in so jo zato sprejeli še na zadnji seji starega odbora.

* Carinarne v Sloveniji. Glavna carinarnica v Borovnici z oddelkom v Logatcu in sporedna carinarnica v Cerknici z oddelkom v Ložu in Leskovi dolini sta ukinjeni. Ustanovljene pa so: glavna carinarnica II. vrste na Rakeku z oddelkom v Planini; sporedna carinarnica II. vrste v Hotedršici z oddelki na Trati, v Rovah in na Kalcu; sporedna carinarnica na Otoku; sporedna carinarnica v Kozaršah. Vse tri sporedne carinarne so v administrativnem oziru podrejene glavni carinarnici na Rakeku. Sporedna carinarnica v Prevaljah je povišana v glavno carinarnico II. vrste.

* Policijska ura. Razglas deželne vlade določa kot policijsko uro v poletnem času, to je od 16. junija do 15. septembra za mesta: Ljubljano, Maribor, Ptuj, Celje in Novo mesto in za zdravilišči Bled in Rogaška Slatina: za gostilne 23. (11.) ura, za kavarne 24. (12.) ura; za vse druge kraje: za gostilne in kavarne 23. (11.) ura; v zimskem času od dne 16. septembra do 15. junija za mesta: Ljubljano, Maribor, Ptuj, Celje in Novo mesto: za gostilne 23. (11.) ura, za kavarne 24. (12.) ura; za vse druge kraje: za gostilne 21. (9.) ura, za kavarne 22. (10.) ura. Podaljšano policijsko uro dovoljuje v izjemnih primerih poverjeništvu za obrambo zadeva. Za brezalkoholne restavracije in brezalkoholne kavarne ne velja policijska ura.

* Zvišane vozne cene za I. razred brzovalca. Z dnem 15. junija 1921 se povišajo vozne cene za I. razred brzovalca v toliko, da se bo vozna cena ujemala z vozno ceno I. razreda osebnega vlaka, povišano za 50 odstotkov.

* Kongres poštne službenice. V Beogradu je bil pretečeni terek otvorjen kongres poštne in brzojavne službenice. Bile so zastopane organizacije cele kraljevine. Pred prehodom na dnevni red je predsednik v imenu kongresa pozdravil zastopnika ministra pošte in brzojava g. Gjurčiča, ki se je zahvalil ter izjavil, da bo storil vse, da se olajša težavni položaj poštne službenice. V razpravo kongres so posegali tudi pokrajinski delegati, ki so v glavnem odobrili delovanje centralne uprave priznavajoč, da je bilo dosti aktivno. Vsi delegati, zlasti oni iz Slovenije, Dalmacije in Vojvodine so poudarili svojo ljubezn do ujedinjene domovine. Razpravljalo se je v prvi vrsti o načrtu zakona o poštne službenicah. Na predlog predsednika se je sklenilo, da vsaka organizacija določi svoje delegate, ki bodo pridržani na sodelovanje v ministru, kjer se bo izdelal ta zakonski načrt, ki naj bo sestavljen vsaj do meseca oktobra. Kongres bo razpravljal več dni.

* Kongres jugoslovanskih gasilcev. Dne 15. avgusta se vrši v Zagrebu manifestacijsko zborovanje vseh gasilskih društev in držav. Pri tej priliki se ustanovi Zveza jugoslovanskih gasilskih društev. Udeležnikom kongresa se dovoli polovična vozna cena na železnicah.

* Za uvedbo glagolice. Glavna podružnica Jugoslovanske Matice v Splitu je priredila pretečeno nedeljo cirilometodsko proslavo. V občinskem gledališču se je vršila skupščina meščanov, ki je soglasno sprejela resolucijo, ki zahteva, da se zopet uvede glagolica v vseh katoliških cerkvah.

* Zamenjava starih znamk. Ministrstvo za pošto in brzojave je odločilo, da bo zamenjavalo prejšnje znamke za nove znamke ameriške izdaje. Rok za zamenjavanje je določen od 16. junija do vključno 15. avgusta. Zamenjave se bodo same tiste znamke, ki imajo frankovno vrednost, še predno so bile pripuščene v promet nove znamke ameriške misije. To so srbske znamke s podobama kralja Petra in prestolonaslednika Aleksandra ter znamke ljubljanske emisije.

* Zdraviliški red za Toplice na Dolenjskem. Glasom naredbe, objavljene v »Uradnem listu«, o izpremembi zdraviliškega reda za gorko kopališče v Toplicah na Dolenjskem, mora vsak tujec, ki prihaja od 1. maja do dne 30. septembra v zdraviliškem okraju nad tri dni, brez razloga, ali se koplje v toplicah ali ne, plačati zdraviliško takso in v času, ko igra zdraviliška godba, tudi godbeno takso. Zdraviliška taksa znaša pri bivanju nad tri dni za vsakih začetih 14 dni po

5 dinarjev za osebo, godbena taksa pa 2,50 dinarja za osebo. Plačevanje zdraviliških takso se oproščeni zdravniki, njih soproge, neletni sinovi in neomežene hčere. Plačevanje zdraviliških in godbenih takso se oproščeni osebno osebno invalidnega doma, otroci pod 4 leti in služenčad v spremstvu svojih gospodarjev. Za otroke med 4. in 10. letom se plačuje le polovica zdraviliške in godbene takse. Pobiranje takso pripada zdraviliški komisiji. Ta naredba stopi v veljavo dne 15. junija 1921.

* Pasteurjev zavod v Zagrebu, kamor se tudi iz Slovenije pošiljajo osebe, katere je ugriznil kak stekel pes, se nahaja odslej v bolnici usmiljenih sester (Vinogradska cca), kjer se sprejemajo bolniki.

* Jugoslovansko napredno akademsko društvo »Jadrano« v Ljubljani se kar najlakreje zahvaljuje za poštvalnost narodnih dam in celokupnega občinstva iz Kamnika, ki je s svojim razumevanjem pripomoglo društvu začasno uprizoritev Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski« do lepega moralnega in gmetnega uspeha. Posebej se pa zahvalimo še kamniški čitalnici, ki nam je dala na razpolago svoje prostore in pa dijaškemu orkestralnemu društvu, ki je sodelovalo iz prijaznosti pri prireditvi. — Odbor.

* Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov javlja, da je odprta društvena knjižnica za člane vsako sredo od 9. do 10. ure. — Odbo.

* Dramatična sekcija »Preporoda« priredi v ponedeljek, dne 18. junija v dvorani šentjakobskega naprednega društva (Florijanska ulica 27, I. nadstropje, veselejši v treh dejanjih »V Ljubljano jo dajmo!« za obilno udeležbo vabi odbor. Pred predstavjo je monolog S. S. »Mati«.

* Pozor, čevljarji! pomočniki Preključemo čevljarji pom. ustanovi občni zbor, ki bi se bil imel vršiti v hotelu »Triglav«, ker je prodan Občinski zbor se vrši obenem s usnjenim mesečnim shodom dne 17. junija točno ob pol 10. uri dopoldne v gostilni Čenčič na Sv. Petra nasipju št. 71. Gostilnik iz Maribora. Točn na in polnoštevilna udeležba se zahteva. Pridite gotovo vsi!

* Iz Šmarja pri Jelšah nam poročajo, da je vladal zavrnili klerikalni ugovor proti občinskim volitvam. Dne 15. junija se bo vršila volitev župana in bo izvoljen za župana pristajač SKS, za podžupana pa demokrat.

* Vremenski proroki trdijo, da bo vročina, ki tudi pri nas že precej pritiska, še narasla ter da bo trajala najmanj mesec dni, tako da bodo letos najkoplejši dnevi med 15. julijem in 15. avgustom.

* Nekateri mariborski trgovci so še vedno zagrizeni sovražniki slovenskih nastavljenec. Znan je, da je restavratore Friedl šele na energičen pritisk nastavljenec, ki je zmogel našega jezika. Lastnik izvozne trgovine Himler pa še vedno noče o tem ničesar slišati. Ko so se mu te dni ponujali slovenski delavci, jih je najprej vprašal, ali znajo dobro nemški in jih potem, ko je dobil negativen odgovor zavrnili, češ da takih delavcev ne potrebuje.

* Vojni davek in mariborski trgovci. Mariborski trgovci in obrtniki nameravajo odposlati v Beograd posebno deputacijo, ki bo pri finančnem ministru protestirala proti previsoki odmeri vojnega davka.

* Vojaški nabori v okrožju celjskega okrajnega glavarstva so se pričeli dne 13. junija v Celju.

* Protidržavna demonstracija. Na notico, ki smo jo priobčili pod tem naslovom v včerajšnji številki, nam sporoča Gospodarska zveza, da notica ne odgovarja resnici. Gospodarska zveza je res razobesila na svojem poslopju vinske kleti v Šiški slovensko zastavo o priliki orlovske veselice, zastava pa je potem visela neprotigoma od nedelje 10. junija do srede 13. junija, torej tudi na kraljevi rojstni dan. Izmišljeno je torej, da bi zastava na dan kraljevega godu zginila s poslopja. — Lojalno popravljamo svojo notico, ker nečemo nobenemu delati krivice, in obžalujemo, da smo se pustili mistificirati.

* Kdo ima rudnine? II. dšška meščanska šola v Ljubljani bi si rada nabavila zbirko rudnin, katere se obravnavajo na tej šoli. Gotovo ima marsikdo več ali manj rudnin, ki mu leže v kakem kotu popolnoma porabljen in bi jih torej prav lahko odstopil šoli brezplačno ali proti primerni odškodnini ter tako storil veliko uslugo učencem in učiteljstvu. Rudnine, oziroma ponudbe sprejema Ivan Kune v Komenskova ulici 14. I. na 1. et.

* Nezgoda v Kranju. Na Klancu pri Kranju je v terek popoldne udarila strela ter ubila mlado vdovo kmetico Ivano Kerč. Istega dne se je s koleškom ponorečila v Jelenovem Kircu gospodična, udeležena pri trdnici Borak. Bežec pred njo avtomobilom je odletela več metrovdaleč ter se nevarno poškodovala.

* Utonil je v Gradaščici na Pasjem brodu, kijučavničar južne železnice Ivan Glazar rodod iz Verda pri Vrhniki. Utopljenec še niso našli. Učiteljica Gabrijela Agman je našla na levem bregu Pasja broda njegovo obleko in ker ni bilo kopalca, je zadevo prijavila policiji.

* Obesili se je hotel v celjskem policijskem zaporu češkoslovski državljani Josip Čeh iz Mlade Boleslave, brezposeln elektroromontar. Bil je dne 8. junija zaradi sumljivega vedenja aretiran v Gaberju in izjavil, da je prišel preko Grada v Jugoslavijo s trehuhom za kruhom.

* Tatitci v trgovini. Dve mladi Dolenjki ste v Schusterjevi trgovini v Stritarjevi ulici ukradli 6 metrov blaga za ženske obleke.

JLADKORNI TRG.

Situacija na sladkornem trgu postaja za konzumenta dnevno boljja. Cene neprestano padajo. Priti bi morale velike elementarne nesreče, da bi zaustavile to gibanje cen navzdol. Ameriški producenti so širili tendenciozne vesti o stanju žetve. Izkazalo pa se je, da so napačne. Zdelo se bo tako pesnega kakor trstovega sladkorja dovolj — in tako se je zrušila zadnja hausa spekulacija ameriškega producenta. Sedaj hiti Amerika izrabiti vse prednosti položaja, ker ve, da bo v letošnji kampanji pešin sladkor zadal visokim sladkornim cenam zadnji udarec.

Politične razmere po svetu se konsolidirajo. Za ves sladkor bo dovolj dobrih prometnih sredstev zaradi tega prihajajo po večini vse količine pridelanega sladkorja na svetovni trg, kjer v medsebojni konkurenci zmaguje cenejši in boljši sladkor. Normaliziranje razmer v svetovnem gospodarstvu mora prinesiti še nižje sladkorne cene.

Vzhodno-evropske dežele, posebno naša država, Avstrija, Madžarska in Rusija, skušajo zmanjšati sladkorni uvoz z obnovitvijo sladkorne kulture. Brez dvoma se bo to tudi posrežilo tako nam, kakor Madžarski in Rusiji. Avstriji pa manjka predpogoji za sladkorno kulturo. Madžarska bo že letos pridelala dovolj sladkorja za svoj konzum.

Češkoslovanska in Poljska sta edini državi, ki sta mogli izvažati sladkor vsa povojna leta. Letos bosta pridelali več kakor lansko leto. V češkoslovanski republiki cenijo, da bo izvozni trgovini 8 do 9 milijonov stotov sladkorja na razpolago. Poljsko državo sodijo na 2 do 3 milijone.

V Nemčiji pričakujejo obilne žetve. Navzlic temu vlada še ne bo uknila prislilnega gospodarstva. Udruženja sladkornih trgovcev zahtevajo od vlade, da jim postavi prosto roko vsaj za ono količino sladkorja, ki bo določena za izvoz. Isti krogi so mnenja, da bi mogla samo svobodna trgovina v tem predmetu povečati prihodnje leto sladkorno produkcijo in pripomoči vvel pomnoženega izvoza nemške valute.

Angleški trgovci sklepajo obilne pogodbe za nabavo sladkorja. Tako je Češkoslovanska prodala Angliji večje količine pesnega in prekomorske države trstovega sladkorja.

V Zedinjenih državah ameriških so odvisne cene od poročil o sladkorni žetvi na Kubu. Tudi dobra evropska poročila tlačijo cene navzdol. Na newyorškem terminskem trgu so padle zadnje tedne cene sladkorja za 8 do 9 centov pri ameriškem funtu. Sladkor notira v Ameriki leco in takoj 4 cta. za funt (približno 18 jugosl. kron za kg), za oktober pa 2,78 cta. za funt (približno 9,20 jugosl. kron za kg). Žetev na Javi in v južno-azijskih kontinentih gre dobro od rok. Povsod pričakujejo obilnejše letine kakor lansko leto. Razočaranja so sicer še vedno mogoča, vendar pričakujejo merodajni krogi velikih količin kolonialnega sladkorja na letošnjem trgu, da bo to povod novemu padcu sladkornih cen.

— Vinski oddelek na ljubljanskem velesejmu. Na ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 13. — 21. avgusta, bo v posebnem vinskem oddelku paviljona »G« razstavljenih čez 150 raznih izbranih vinskih vrst z najboljših stajarskih in kranjskih vinskih gor. Ta vina se bodo točila na razstavnem prostoru po kozarčkih tako, da bo mogel vsak obiskovalec in interesent pokušati različne vrste ter obenem skleniti s producenti tudi eventualno kupčijo.

Tako si lahko marsikateri gostilničar odneso vinski trgovci prihrani mnogo časa in stroškov, ki bi jih moral drugače žrtvovati z iskanjem dobre kapljice po raznih vinorodnih krajih. Razstavljenci-prodenci bodo razvili iz posebnih katalogov. Glede nadaljnjih tozadevnih pojasnil se je obrniti v Ljubljani na višjega kletarskega nadzornika Fr. Gombača. Dunajska cesta 58 ter na Kmetijski družbo, v Mariboru pa na vinarški odsek.

— Čevljarska gospodarska zadruga v Zeleni luži za Šelsko dolino se je osnovala dne 26. junija s sodelovanjem Urada za pospeševanje obrti. Namen zadruge je skupno nakupovanje strovin ter skupno pospeševanje čevljarstvih izdelkov. Zadruga namerava kasneje urediti tudi skupno delavnico.

— Mariborski živinski trg. Na sejmu, ki se je vršil dne 12. junija, je bilo pripelanih 27 konj, 12 bikov, 167 volov, 210 krav in 16 telet, skupaj 462 glav. Cene so bile sledeče: debeli volk kg žive 16 do 19, polpitani 14 do 16, plemeniti 12 do 14, bikli za klanje 11 — 12, klavne krave 12 do 13, plemenske 8 do 12, mladne 10 do 16, breje 10 do 14, mlada živina 11 do 12, teleta 12 do 14. Volovski meso I. vrste 26, II. vrste 24, meso bikov, krav in telet 22, telečje meso I. vrste 18, II. vrste 16, sveže svinjsko meso 32 K.

— Zavarovanje prtljage na železnicah. V ministru saobračaja se je vršila v sredo konferenca strokovnjakov, ki so razpravljali problem zavarovanja prtljage in blaga na železnicah. Organizacija zavarovanja bo temeljila na najmodernejših načelih zavarovanja.

— Regulacija obale v Gružu. Dne 13. junija se je vršila v Gružu konferenca o regulaciji obale v Gružu. Obstoj tendenca da se luka opremi z vsem komfortom modernega pristanišča, ki bi odgovarjalo vsem potrebam bližnjega in daljnega zaledja.

— Gradnja žrčne železnice v Bakru. Gradbenemu podjetju Cavin in Sladoljev, se je podelila predkoncesija za gradnjo žrčne železnice, ki bo spajala današnjo železniško postajo Bakar z bakarskim pristaniščem Ta železnica bo velike važnosti za razvoj našega Primorja kakor tudi za zapadna kraja naše države, zlasti pa za Ljubljano in Zagreb. Kakor poročajo zagrebški »Riječ«, se dela na to, da se projektirana žrčna železnica zgradi najpozneje do konca meseca aprila prihodnjega leta.

— Tisestotna dividenda pilberškega rudnika. Rudniško podjetje »Union« v Polberku, ki ima na našem in avstrijskem polju Koroske rudnike svinec in bakra, je imelo v minulem poslovnem letu na delniško glavnico 5 milijonov kron tako velik dobiček, da bo izplačalo na delnice po 2000 K po 3812,80 K dividende, Torej 190 odstotkov. Dobitek na avstrijskem področju znaša 8.09 milijonov avstrijskih kron. Predlanskem je znašala dividenda 65 odstotkov. Na avstrijski del podjetja odpade glavnica 2 milijona avstrijskih kron, a na jugoslovanski del 3 milijone jugoslovanskih kron. Zanimivo je pri tem, da znaša sedanja produkcija komaj polovico produkcije v prvih letih vojne. Gospodarji podjetja se nimajo pritoževati nad dobičkom.

— Stanje hmeljskih nasadov v Zateci na Češkem. Slabo vreme v početku junija je oviralo rastlino v razvoju. Stanje hmeljskih nasadov se more sedaj označiti kot srednje. Zgodaj obrezani nasadi že cvetijo. Producenti so vobče nazirajo, da ne bo dobre letine letos. V početku tega meseca so bile cene 2000 do 2500 K za 50 kg (82 do 105 naših kron za 1 kg). Cene pa malone rastejo.

— Zamenja nemških okupacijskih bankovcev v Romuniji. Po »Monitor official« od 30. m. m. se vrši zamenja bankovcev, ki jih je na zahtevo nemške okupacijske armade emitirala »Banca generale« v Romuniji, in sicer: zamenja žigosanih bankovcev po 100, 20, 5, 2 leja, kakor nežigosanih po 1 lei do 31. t. m. pri glavnem zavodu Rumunske nacionalne banke in pri podružnicah v Besarabiji, Bukovini, Sodomograški in stari Romuniji. Ti bankovci so že iz prometa vzeti in ni nihče dožen, sprejemati jih kot plačilno sredstvo. Od prvega avgusta se zamenja teh bankovcev ne vrši več.

— Znižanje izvozne pristojbine za čevljarske izdelke v Češkoslovski. S 1. t. m. je v Češkoslovski znižana pristojbina na izvoz čevljarstvih izdelkov od 12% na eno četrtino %.

— Ameriška trgovinska komisija pride v Češkoslovsko in Avstrijo. Iz Berlina se poroča, da je dospelo 7 delegatov ameriške trgovinske zbornice v Nemčijo, kjer se razgovarjajo z vodilnimi trgovinskimi krogi o obnovi trgovinskih odnosov. Komisija bo potem odgovarjala v Češkoslovsko in Avstrijo.

— Stalne češkoslovške vzorčne razstave v Leipzigu in v Poznanju. Češkoslovška konzulata v Leipzigu in Poznanju nameravata v svojih prostorih prirediti stalno vzorčno razstavo češkoslovških izdelkov.

— Sladkor v Avstriji se poceni. Vseled podraževanja gospodarstva s sladkorjem v Avstriji si obetajo, da se bo sladkor v Avstriji v najkrajšem času pocenil.

— Svobodna trgovina v Poljski. Poljska vlada namerava s 1. septembrom uvesti popolnoma svobodno trgovino ter svoboden uvoz in izvoz. Izvzeti bodo samo nekateri luksuzni predmeti, katerih uvoz bo še nadalje zabilanjen.

— Regulacija poljske valute. Varšavska narodna skupščina je v tretjem čitanju sprejela zakonsk. zakon, ki daje vladi popolno svobodo v regulaciji deviznega vprašanja. Skupščina je nadalje sklenila, da se ne sme izdati več bankovcev, nego 118 milijard poljskih mark in da poljska deželna posojilnica poljski državi sme dati kredit, ki pa ne sme prekoračiti 150 milijard.

— Ukinjenje omejitev v denarnem prometu v Rusiji. Sovjetska vlada je izdala sledečo odredbo. Da se odstranijo ovire in omejitve v gospodarskem življenju ter da se olajša denarni promet z razvojem vložnih in transakcijskih operacij, je soveti ljudskih komisarjev odredil, da se ukinejo vse omejitve, ki se nanašajo na vsoje in denarne vrednosti, ki prihajajo v Rusijo in ki se nahajajo v rokah privatnikov in organizacij. Kot vložek ali na tekoči račun v zavodih ljudskega komisarjata za finančne plačane vsote niso podvržene konfiskaciji in se morajo lastnikom na njihovo zahtevo vrniti.

— Propad ruske tekstilne industrije. »Ekonomska« žim« poroča, da obstoj nevarnost, da bo prisiljena ruska tekstilna industrija dalje časa skoro popolnoma mirovati, ker bo pridelki konoplje, lanu, volne in bombaža v najugodnejšem slučaju znašali le 38 odstotkov potrebe ruskega prebivalstva. Sedaj se nahaja v celi Rusiji samo 5000 ton lanu.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik Vit F. Jelenec.

Opozorjamo vse p n trgovce in tobakarne na današnji oglaš na zadnji strani Ciril in Metodovih vžgalic, ki jih priporočamo. Noben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsumentje, zahtevajte edino le to vrsto!

Frank Heller:

36

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Opazoval jo je in videl, da si ne zna pomagati.

«Tu je mogoča le ena rešitev. Vi se morate preobleči in to takoj.»

«Preobleči, kako mislite to? Kje? In koliko časa imava še do odhoda vlaka?»

«Kje? Tukaj v avtomobilu. Časa imava malo več nego četrtr ure. Samo malo potrpljenja, takoj vidite.»

Gospod Filip Collin, ki ga je naš bralec gotovo že zdavnaj spoznal, je pogledal skozi okno in zažvižgal soferju. Avtomobil se je ustavil.

«Koliko rabite do kolodvora Lyon?»

«Četrtr ure.»

«Izključeno! 10 minut.»

«Nemogoče.»

«Mora biti.»

Sofer se je obotavljal in mrmral:

«Tako hitra vožnja ni dovoljena.»

«Zato bo pa tudi plačilo večje nego je taksa. Recimo 4 kratna taksa in eventualna kazen.»

Sofer se je zasmel.

«Ako je tako, potem je stvar v redu.»

Hotel je že nadaljevati pot, toda Filip Collin ga je zadržal:

«Počakajte tu na mestu, dokler vas ne pokličem. Tukaj ostanemo približno pet minut, potem imate še 10 minut časa.»

Sofer je začuden vstavil avtomobil. Filip je okretno potegnil iz žepa mal šteti in rekel:

«Oprostite madame.»

Z največjo brzino ji je odpel pajčolan in vzel klobuk raz glavo. Njegovi dolgi in tenki prsti pa so svigali med etuijem in njenim obrazom. Razne šminke, masčobe puder in tuš vse je znal uporabljati z največjo br-

zino in sprenostjo. Svetloba, električne žarnice je padala skozi okno in mlada dama je začudeno opazovala v ogledalu vse hitre izpremembe na svojem obrazu. Za delo, ki bi zanj priroda rabila najmanj 20 let, so rabili spretni prsti gospoda Collina komaj štiri minute. Njen obraz je postal mrtev in brezizrazen. Trepalnice so bile lene in trudne, gube okoli nosa in preko čela so dajale izraz starosti. Brada je postala šiljasta... potem pa so prišli na vrsto lasje. Potegnil je parkrat z malim glavnikom preko njenih senc in preko tilnika, opazila je, kako so naenkrat posiveli na teh mestih njeni črni lasje. Filip ji ni dal niti časa, da bi občudovala njegovo mojstrsko delo, vzel je hitro njen klobuk, zamrmral: «To je sicer barbarsko, toda mora biti!» — odtrgal je oba noveja peresa raz klobuk, zmečkal jih v svoj žep, klobuk ji pa zopet posadil na glavo. Nato je zavezal z veliko spretnostjo pajčolan okoli klobuka na oni znani način kot nosijo klobuk in pajčolane postarne Angležinje na svojih potovanjih.

«Ali mislite, da se ne bi prehladili, ako bi slekli svoj plašč? V njem bi vas na vse zadnje še spoznali.»

Prikimala je vsa zmedena in slekla plašč. Obležena je bila v modro promenadno obleko. Collin je hitro zvil njen plašč in ga potisnil pod blazino.

«Šlo bo,» je zamrmral, ko jo je opazoval s kritičnim očesom. «Pazite samo na to, da bo vaš korak kolikor mogoče težak in truden in da se vedno opirate na mene. Ali govorite angleško? To je dobro. Vse ostalo prepustite meni. Sedaj smo gotovi — točno pet minut.»

Dal je soferju znak... rahlo šumenje motorja se je naenkrat spremenilo v divje bučanje in avtomobil se je zadržel z naglico izstreljene topovske krogle naprej. Očividno je

mislil sofer, ki mu je bila pred očmi samo štirikratna taksa, da ni dobro s tako naglico voziti po glavnih ulicah, zato je na prvem oglu zavil s tako kratkim zavinkom v stransko ulico, da je lepa dama zletela v naročje svojega spremljevalca. Potem so se pa vozili z blazno hitrostjo po raznih dolgih in ozkih ulicah, ki so bile poredkoma in slabo razsvetljene. Na cestnih križiščih, ki jih je prevozil sofer z brzino brzovlaka brez ozira na javno varnost in vse varnostne odredbe sta včasih mladi gospod in njegova neznanka z glavnimi butnili skoro ob strop. Tu in tam sta videla nerazločne postavbe kako hite skupaj, zdelo se jima je večkrat, da se zaleté v kak zid ali svetilnik, da se zaleté v cestne pregrade toda vse je šlo srečno. Zaviralnice so delale s tako silo, da je imel Collin občutek, da se razleti avtomobil zdaj in zdaj na sto kosov. Svigali so iz ulice v ulico, zavijali zdaj na levo zdaj na desno. Oba potnika sta mislila, da ne končata srečno te vožnje. Filip Collin je sicer poznal dobro pariške soferje, vendar mu je včasih zastajal duh in obljuboval je materi božji veliko voščeno svečo, ako se stvar srečno konča. Nazadnje je sofer zmanjšal hitrost in pripeljal na velik trg. Avtomobil se je ustavil pred velikim vhodom lyonskega kolodvora. Filip je pogledal na uro.

«Devet minut!» je zamrmral. «Tako hitro ni vozil niti sveti Ilija v svojem ognjenem vozu. Zaslužil je petkratno takso.»

Skočil je iz avtomobila in podal soferju, ki je stal ponosno poleg svojega motorja, bankovec za 100 frankov, nato pa je namignil svoji spremljevalki: «Ethel dear,» je rekel z neprijetno donečim ameriškim nosnim naglasom, «biti, samo liti plese, ker sicer zamudiš vlak.»

Sofer, bled, črnooki pariški gamen je motril z vso prepredenostjo svoje

rase osebo, ki je sledila temu pozivu in je začudeno odprl usta.

«Vrag naj razume vse to,» je zamrmral, a obenem pogledal bankovec. «Na bulvaru des Capucines sem sprejel v avtomobil mlado damo zavito v plašč, ko sem jo pa pripeljal semkaj na lyonski kolodvor je izstopila iz avtomobila 40letna Angležkinja, ki komaj hodi. Pa kaj me nazadnje to briga. Glavna stvar je sedaj, da kakor hitro mogoče menjam ta svoj bankovec.»

To je tudi sofer res storil v prvem bufeju, Filip Collin in njegova postarna spremljevalka sta pa hitela brzo sokzi kolodvorske hodnike. Filip jo je nosilje neprestano opominjal, da naj hitita, ker bo sicer prepozno, a ona je igrala svojo ulogo tako čudovito, da se je Filip samo čudil. Hitro sta prekorajila razne perone in prehode ter se ustavila pred vagonom števil. 5 večernega ekspresa. S težavo je splezala po stopnicah in Filip ji je pomagal. Ko sta bila v vagonu, se je sklonil Filip k nji in jo tiho angleško vprašal:

«Ali ste kaj opazili?»

«Da, toda mislim, da me niso spoznali. Kje je naš prostor?»

Filip je pogledal svojo nakaznico, odprl vrata kupeja in rekel:

«Tukaj! Toda poprej poglejte še enkrat prav previdno na peron, pazite da pade svetloba na vaš obraz povprečno, oglejte si vse natanko in mi povejte, kaj ste videli.»

Sklonila se je skozi okno in gledala... v tem trenutku so se s hrumom zapirala vrata, vagoni so se stresli in vlak se je začel počasi premikati. Ona je pa še vedno gledala na peron in šepetala:

«Hvala Bogu, vsa nevarnost je minula. Nikdo me ni opazil. Špijon, ki je stal na vhodu na peron, se je ravnokar obrnil z razočanim obrazom.»

Filip, ki je sledil smeri njenih pogledov, je videl visokega bolj slabotnega gospoda, ki je gledal z razočanim pogledom za vlakom, ki se je oddaljeval od kolodvora. Filip se je naenkrat stresel. Kje je videl in srečal tega človeka? Za vse na svetu bi prisegel, da ga je že nekdaj videl, da ga pozna, toda kje, kje? O tem bo preiščeval, ko bo imel časa, in ko bo sam; sedaj pa se je obrnil k svoji spremljevalki, ki je že sedela v kotu kupeja.

«Torej madame!» je rekel. «Do sedaj je šla stvar dobro. Upajva, da bode tudi v naprej tako, samo na nekaj sem vas pozabil opozoriti.»

«Kaj vendar?» je vprašala sme-hljaje.

«Na vaše ime. Vašega pravega imena sicer ne vem, toda najdel sem ime, ki ga morate sprejeti vsaj za dvanajst ur!»

«In to ime je?»

«Gospa profesorja Pelotarda.»

Poskočila je in ga opazovala s pogledom, ki je pričal o njenem razburjenju in ogorčenju. Filip je pa samo skomizgnil z rameni in porogljivo rekel:

«Tako pač mora biti, ker potujete z menoj in mojim voznim listom. Jaz sem namreč vedno tako previden, da naročim dva oddelka. Bodi-te popolnoma mirni madame! Med tema dvema oddelkoma je stena in vrata se dajo prav dobro zakleniti...»

(Dalje prihodnjič.)

Nakup lesa.

Južna železnica potrebuje za leto 1921.

sledeče

množine mehkega lesa:

Dimenzijsko blago:

Trgovsko blago:

Dimenzije			Rabljena množina
dolžina	širina	debelina	
m	cm	mm	m³
4.3	15.16	33	211
4.7	15.16	33	265
4.3	15.16	36	72
5.4	15.16	36	300
4.3	17	45	16
5.7	17	45	88
4.3	26	45	250
5.7	26	45	210
5.2	18	60	546
5.6	18	60	672

Skupaj 2630—

Dimenzije			Rabljena množina
dolžina	širina	debelina	
m	cm	mm	m³
6	15—16	33	456
6	24 in več	33	214
4—6	22 in več	36	235
5—6	18 in več	60	825
4—6	16	66	55
4—6	20	90	27
6—12	20	180	9
9—10	20	220	2.4

Skupaj 1832.4

Ponudbe za dobavo cele množine ali delnih množin, z navedbo cene, postavljeno na katerokoli postajo južne železnice, je staviti

do 30. julija 1921. na obratno ravnateljstvo južne železnice, odd. VI., v Ljubljani

posebnem zavitku: „Mehke les“.

Pogoji glede kakovosti:

Les mora biti od zdravih in svežih debel. Biti mora bele barve (ne rdeč, ne rjav), ne vrtnčasto raščeno, brez razpok od ledu, ne od vrščikov, mora odgovarjati dimenzijam, brez pogostih prečnih vej. Oddana množina mora vsebovati najmanj 80 % smrekovega lesa. 1124

Jadranska montanska družba

Brzojavlj: „Montana“.

d. z o. z.

Telefon št. 9.

Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)

Prodaja in kupuje na debelo:

Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadatajoče v rudarsko, železniško in kemijsko stroko. 407 26—19

Eksport.

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Išče se mesečna soba s posebnim vzhodom, eventualno s oskrbo ali pa manjše stanovanje s opravilo ali brez opravila proti zelo dobri najemini. — Ponudbe na poštini predal št. 53. 1096 7

Furnir (žagan). Tovarna furnirja, žaga in trgovina z lesom, Podrečje, p. Domžale. 768 20-20

Nudim brezobvezno

Ciril - Metodove vžgalice

Cena povsem konkurenčna. Pri nakupu vžgalice zahtevajte moj cenik.

J. Perdan, Ljubljana.

Pozor, 1120 4—3

gg. rezervni častniki!

Kaki

za oficirske uniforme, čepice, sablje, epaulete, kajaše ter sploh vse vojaške potrebščine nudim po najnižjih cenah. Velika zaloga, bogata izbira!

S. KLIMANEK, krojaški mojster, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Čevlji

vseh vrst, moški, ženski in otroški, se dobe po najnižjih dnevnikih cenah pri znani trdnici **ALEKSANDER OBLAT**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 28. Razpošiljajo se po povzetju po tsem kraljestvu. 601 26—16

V soboto dne 16. t. m.

KONCERT

na vrhu restavracije glavnega kolodvora Svira godba tukajšnje opere. Začetek ob 20. uri. Vstopnina prosta. Koncert se vrši ob vsakem vramenu.

Posebnosti domačega izdelka za novorojence. Tetra-perilo.

C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Stroji za obdelovanje lesa Turbine Zvonovi

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

Sveže telečje meso za pečenko po 18 kron za kilogram

se prodaja vsak dan dopoldne na **Predovičevi in Smoljanovi stojnici v šolskem drevoredu**, popoldne pa v skladišču na **Mesarski cesti št. 4** pri mestni klavnici. 1089 7

NOVO! Albin Ogris NOVO!

Borba za jugoslovansko državo.

Cena 32 K, po pošti K 1.80 več.

Kdor se hoče poučiti, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisevo knjigo. Spis nudi popolnoma nova, dosedaj pri nas neznana dejstva.

Knjigo naročajte pri

207 28

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!